

om — at her til Lands er der rigtig Adgang til Pengemidler. Derom er der jo ikke den mindste Tvivl. Den højtærede Minister nævnde saa de to Kreditformer, der særlig bruges af Landmanden, Kredit hos Købmand og Kautionslaan. Den første Art af Kredit er efter alles Mening utvivlsomt en uheldig Maade. Det er meget uheldigt, at være — for at tale populært — i Lommen paa Købmanden, at være nødsaget til at skulle sælge sine Produkter til ham, saa længe man staar i hans Gæld. Det er uheldigt, og det vilde være overmaade fortræffeligt, hvis man kunde vænne Folk af dermed, og hvis Folk selv unddroge sig dette Slags Formynderskab, som de ofte derved ere undertastede. Den anden Art af Kredit, nemlig Laan mod Kaution, er jo overordentlig udbredt her i Landet, som jo ogsaa den højtærede Minister indrømmede. Det er det saaledes, at man vel med Sandhed kan sige, at der ikke er det Sted i Landet, hvor en dygtig, hæderlig, flittig og ædruelig Mand ikke kan staffe sig den fornødne Driftskapital. Sparekassjevirkomheden har forøget sig saa stærkt, at der overalt er rigelig Adgang til at faa, hvad man behøver af Driftskapital, derom tror jeg ikke, der kan være allermindste Tvivl. Det overrastede mig derfor noget at høre den højtærede Minister tale om en Svindel med Kautionslaan, der skulde modvirkes ved dette Forslag. Jeg har en ikke ringe Erfaring i disse Forhold, og jeg ved ikke af, kender ikke til nogen Svindel med disse Kautionslaan. Jeg kender til, at en stor Mængde Mennesker, som trænger til at rejse Kapital i Nøbliffet, have haft og have god Adgang til ved Hjælp af gode Venner eller Belyndere at staffe sig de Laan, de behøve, uden Spor af Svindel, udelukkende til overordentlig stort Gavn for de vedkommende. Jeg vil da sige saa meget om denne Sag, at jeg tror ikke, man paa nogen Maade kan begrunde dette Forslags Fremkomst derved, at der skulde være en Trang til Stede med Hensyn til at faa de Midler, vedkommende skal bruge.

Spørgsmaalet maa altsaa være, om Afgangene ikke skulde være hensigtsmæssig, eller navnlig og fremfor alt, om den ikke skulde være billig nok. Naturligvis, Staten har sine Penge billigere, end de fleste andre have dem, og naar Staten endelig vil optræde som Laangiver og stille alle de Penge, den kunde stille paa Venene, til at laane ud til den ene og til den anden, kunde man ganske vist vente at faa Pengene billigere end ellers, det skal jeg villig indrømme, naturligvis kan der paa den Maade staffles billigere Laan end paa anden Maade. Men

det forekommer mig da, at man maa blive stuffet endogsaa i meget høj Grad, naar man ser paa, hvad det er, som i denne Henseende skal udrettes ved dette Lovforslag. Det lyder paa efter § 1 h, at Laantagerne skulle forrente Laanene med $4\frac{1}{2}$ pCt. p. a. Jeg ved, at der i alt Fald i en meget stor Del af Landet er den letteste Adgang til at staffe sig Kautionslaan til 5 pCt. p. a., den letteste Adgang, der er ikke mindste Tvivl om, at det er den gennemgaaende, almindelige Rente; jeg ser bort fra de enkelte Egne af Landet, — jeg sender dem godt, ved godt, at de findes, — hvor man i særlig høj Grad bruger en anden Laanform end de egentlige Kautionslaan, nemlig Veksler, og jeg ved ogsaa meget vel, at denne Laanform er den dyreste af alle, fordi der stadig er Tale om en Provision ved Vækslens Fornælse, og Veksler løbe som Regel paa tre Maaneder, et Laan, der skulde være i 9 Maaneder, vil altsaa omsættes 3 Gange, og det fordyrer naturligvis Sagen. Der kan maaske ogsaa være Tale om, at Rentefoden i disse Egne er lidt større, lidt, men ikke meget større. Men hvis det forholder sig saaledes, som jeg tror, at i den langt overvejende Del af Landet kan man staffe sig Kautionslaan til 5 pCt. p. a., hvad er det saa, man vil opnaa ved dette Lovforslag? Det er en Gratifikation af $\frac{1}{2}$ pCt. p. a. Tænker man sig en Jordbruger, som er indtegnet i disse Foreninger efter, hvad der kaldes en Laanværdi, svarende til 10 Kreaturer, altsaa en Bolsmand eller lignende mindre Jordbruger, vil en saadan Mand efter Lovforslaget kunne laane 500 Kr., og han vil kunne faa dem paa indtil 9 Maaneder, saa skal han tilbagebetale dem, i alle Tilfælde inden 3 Maaneder efter Regnskabsaarets Udløb, lad os sige, at der i alt maaske vil gaa et helt Aar. Denne Mand vil tjene efter denne Foranstaltning $2\frac{1}{2}$ Kr., $\frac{1}{2}$ pCt. af 500 Kr.! Det vil være det højeste, det er muligt for denne Mand i et Aar at faa i Udbytte af hele denne Foranstaltning, og for at opnaa en saadan Fordel, som utvivlsomt ingen Kulle kan spille i hans Økonomi, skulde Statskassen af med 5 Mill. Kr., fordelte over Landet! Og Statskassen skulde udlåne dem til ikke ud over 3 pCt. p. a., for saa vidt Statskassens 3 pCt.s Obligationers Kursnotering i Paris ikke staar under 97, og i modsat Fald med $3\frac{1}{4}$ pCt.

Hvis det er som nu, hvor jeg antager, Kurser er som her anført, vil det altsaa sige, at Staten sit 3 pCt., og Foreningerne laante ud til $4\frac{1}{2}$ pCt., altsaa tjente $1\frac{1}{2}$ pCt. Tænker man sig altsaa, at hele Beløbet, de 5 Mill. Kr., er anvendt, vil det sige, at